

Eduskunta
Hallintovaliokunta
hav@eduskunta.fi

Keskusrikospoliisin lausunto hallintovaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle uutta rahapelijärjestelmää koskevaksi lainsäädännöksi (HE 16/2025)

Tausta

Hallintovaliokunta on 5.5.2025 pyytänyt Keskusrikospoliisilta kirjallista lausuntoa hallituksen esityksestä uutta rahapelijärjestelmää koskevaksi lainsäädännöksi. Esitys on valmisteltu sisäministeriön asettamassa työryhmässä, jonka jäseninä toimivat edustajat valtioneuvoston kansliasta, opetus- ja kulttuuriministeriöstä, maa- ja metsätalousministeriöstä, sosiaali- ja terveysministeriöstä, työ- ja elinkeinoministeriöstä ja valtiovarainministeriöstä. Työryhmän pysyvinä asiantuntijoina toimivat edustajat Poliisihallituksesta, Kilpailu- ja kuluttajavirastosta sekä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksesta

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi rahapelilaki, jossa säädettäisiin rahapelitoiminnasta ja sen valvonnasta. Laissa säädettäisiin yksinoikeus- ja rahapelitoimilupien myöntämisen edellytyksistä ja toimilupia koskevasta hakemusmenettelystä. Rahapelilakiin sisältyisi myös pelaajien rekisteröintiä ja henkilöllisyyden ja asuinpaikan todentamista koskevat säännökset. Esityksessä ehdotetaan valvontaviranomaiselle monipuolisia toimivaltuuksia. Lainvastaiseen toimintaan puuttumiseksi laissa säädettäisiin hallinnollisista seuraamuksista, joita olisivat rahapelien toimeenpanon ja markkinoinnin kieltäminen, toimiluvan peruuttaminen ja tiettyjen viranomaispäätösten tehosteeksi asetettava uhkasakko.

Toimilupajärjestelmään siirryttäessä ehdotetaan muutettavaksi myös arpajaislakia, rikoslakia ja eräitä muita lakeja ml. lakia rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä.

Keskusrikospoliisi on lausunut lakiesityksestä edellisen kerran kirjallisesti 19.8.2024.

Yleisiä huomioita

Keskusrikospoliisi kannattaa hallituksen esityksessä esiteltyjä muutoksia. Keskusrikospoliisi pitää myönteisenä lakimuutosten tuomia vaatimuksia toi-

miluvan haltijoiden asiakkaiden rekisteröitymiseen, pelitilien haltijoiden tunnistamiseen ja asuinpaikan todentamiseen sekä rajoitusta kryptovarojen kiellosta rahapelaamisessa. Keskusrikospoliisi pitää myös tarpeellisena esityksessä jo esiin tuotuja havaintoja lisääntyvistä resurssitarpeista rikostorjuntaan ja rahanpesun estämisen valvontaan.

Esityksen sivulla 123 kappaleessa 4.3.2.2 Yritykset todetaan:

"Rahapelimarkkinoiden avaaminen kilpailulle mahdollistaa uusien yritysten markkinoille pääsyn ja johtaa todennäköisesti siihen, että toimijoiden määrä markkinoilla kasvaa merkittävästi. Ruotsin ja Tanskan esimerkkien valossa voidaan pitää todennäköisenä, että Suomesta toimilupaa hakee useita kymmeniä rahapeliyhtiötä."

Keskusrikospoliisi kiinnittää huomioita siihen, että uuden järjestelmän myötä toimivat yritykset (Veikkaus Oy ja mahdolliset muut tänne perustettavat yhtiöt) voivat ryhtyä tarjoamaan rahapelejä Suomen ulkopuolelle. Tulevaisuudessa lähes koko maailma voi olla Veikkaus Oy:n – ja mahdollisesti kymmeneen Suomessa kotipaikkaa pitävien peliyhtiöiden - toimialuetta. Tällä on todennäköisesti myönteisiä vaikutuksia valtion talouteen sikäli, kun peliyhtiöiden tulot koostuvat myös ulkomailla asuvista asiakkaista. Toisaalta liiketoiminnan laajentuminen saattaa lisätä rikostorjuntaviranomaisten työmäärää myöhemmin esitettävällä tavalla.

Vaikutukset rikosten torjuntaan ja rikoslakiin

Keskusrikospoliisi tuo huomionaan esille, että esityksessä keskitytään lähinnä siihen, mitkä toimijat tarjoavat rahapelejä Suomeen suomalaisille pelaajille ja millaisia vaikutuksia tällä tulee olemaan. On tärkeää huomioida, että tulevaisuudessa Suomessa on mahdollista tarjota rahapelejä myös ns. lisenssillä. Voidaan pitää mahdollisena, että jotkin uudet toimijat tai vähintään heidän palveluitaan käyttävät henkilöt syyllistyvät toiminnassaan rikosiin tai vähintään rahanpesulain vastaisiin toimiin. Nykyisellään yhteistyö esimerkiksi eräiden unionin jäsenmaiden viranomaisten kanssa on ollut haastavaa, johtuen järjestelmien erilaisuudesta ja kansallisten viranomaisten tulkintaeroista laillisesta toiminnasta. Tulevaisuudessa, jos ja kun kansallisten viranomaisten tulkinnat laillisesta ja laittomasta toiminnasta yhtenevät, on yhteistyö ja tietojen vaihto mm. eurooppalaisen tutkintamääräyksen kautta tuloksekkaampaa. Keskusrikospoliisin arvio siten on, että lakimuutosten myötä väärinkäytösten tutkinta saattaa tehostua.

Suomessa kotipaikkaansa pitävät yritykset voisivat siis jatkossa tarjota rahapelejä Suomesta myös EU:n alueelle sekä kolmansiin maihin. Keskusrikospoliisi pyytää kiinnittämään huomiota siihen, että mahdolliset ulkomailla tapahtuneet väärinkäytökset, kuten rahanpesuepäilyt, saattavat lakimuutosten myötä yleistyä ja siten vaikuttaa entisestään viranomaisten resurssitarpeisiin väärinkäytösten torjunnassa, valvonnassa ja rikosprosessissa

yleisesti. Tähän kuuluvat myös jo hallituksen esityksessä esille tuotujen kilpailumanipulaatioiden ja niistä johtuvien tutkintojen lisääntyvä määrä.

Keskusrikospoliisi katsoo, että esityksen rikoksia yleistä järjestystä vastaan koskevaan rikoslain 17 lukuun tehtävät muutokset ovat uuden rahapelilain edellyttämiä ja teknisluonteisia. Rikoslain 17 luvun 16 a § rahapelirikosta koskeva säännös säilyisi olennaisilta osiltaan nykyisen kaltaisena eikä rangaistusasteikkoon tehtäisi muutosta. Rahapelirikoksesta voitaisiin tuomita sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi kuten tälläkin hetkellä. Rahapelirikokseen sovelletaan oikeushenkilön rangaistusvastuuta koskevia säännöksiä. Sama koskee 16 b § arpajaisrikosta, josta voitaisiin tuomita sakkoon tai vankeuteen enintään puoleksi vuodeksi. Arpajaisrikokseen sovelletaan oikeushenkilön rangaistusvastuuta koskevia säännöksiä.

Edellä mainituista näkökulmista katsoen on myös syytä huolehtia viranomaisten resurssitarpeista rikostorjunnassa ja rahanpesun selvittelykeskuksessa, esityksen sivulla 149 mainitun mukaisesti.

Vaikutukset rahanpesun estämiseen, paljastamiseen ja selvittämiseen

Keskusrikospoliisi katsoo, että rahanpesulain 1 luvun 2 § *Soveltamisala* -säännöksen muutos seuraa välttämättömänä rahapelilaista ja on siten asianmukainen. Rahanpesulakia sovellettaisiin rahapelilain 5 ja 6 §:ssä tarkoitettuun toimiluvanhaltijaan eli kilpaillulla toimilupamarkkinoilla rahapelejä toimeenpaneviin rahapelitoimiluvanhaltijoihin ja yksinoikeustoimiluvan haltijaan.

Rahanpesulain 1 luvun 3 § *Soveltamisalaa koskeva raja*us -säännökseen tehtävä muutos seuraa niin ikään välttämättömänä rahapelilaista ja on siten asianmukainen. Säännös vastaa sisällöllisesti nykysäännöstä (3 § 4 momentti), jonka mukaan näyttäisi mahdolliselta, ettei rahanpesulakia sovelleta pidettäessä raha-automaatteja käytettävänä pelikasinon ulkopuolella. Lakia sovelletaan kuitenkin, jos pelaaminen tapahtuu rahapelilain 20 §:ssä tarkoitetulla tavalla rekisteröityneeksi pelaajaksi tunnistautuneena. Kaikki rahapelaaminen, pelikasinon ulkopuoliset raha-automaatit mukaan lukien, olisi täten rahanpesulain soveltamisalassa jatkossakin. Koska muutetussa säännöksessä on esityksessäkin todetusti ristiriita, Keskusrikospoliisi katsoo, että tulee varmistaa, että rahanpesulain soveltaminen raha-automaatteihin myös pelikasinon ulkopuolella on lakia soveltavien ymmärtämä velvoite.

Rahanpesulain valvontaa koskevan 7 luvun 1 § *Valvontaviranomaiset ja ilmoitus rahanpesun selvittelykeskukselle* -säännökseen tehtävä muutos seuraa välttämättömänä rahapelilaista ja on asianmukainen. Uudessa rahapelijärjestelmässä valvovana viranomaisena olisi Lupa- ja valvontavirasto siirtymäajan jälkeen.

Yleisenä rahanpesun estämiseen liittyvänä huomiona Keskusrikospoliisi nostaa rahanpesun estämistä valvovien viranomaisten (nykyisin Poliisihallituksen, jatkossa siis Lupa- ja valvontavirasto) riittävän resursoinnin. Varsinkin ulkomaisten peliyhtiöiden ja kryptovarojen käytön sallivien pelitilien käyttöön rahanpesussa ja terrorismin rahoittamisessa liittyy Keskusrikospoliisin näkemyksen mukaan merkittävä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riski. Vaikka lakiesityksen mukaan kryptovarojen käyttö olisi edelleen kiellettyä rahapelaamisessa, on toimilupaa koskevassa hyväksyntäprosessissa ja valvonnassa erityistä huomiota kiinnitettävä ulkomaisten toimiluvanhaltijoiden tarjoamiin palveluihin. Ilman valvontaviranomaisten riittävää resursointia riski ulkomailta kotimaisille pelitileille saapuvien varojen lähteen tunnistamisen epäonnistumisessa on merkittävä ja sektorin rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riski kasvaa merkittävästi.

Poliisineuvos
Keskusrikospoliisin päällikkö

Robin Lardot

Rikostarkastaja
Rahanpesun selvittelykeskuksen päällikkö

Mikko Värri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 14.05.2025 klo 10:56. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Hallintovaliokunta

Tiedoksi

Sisäministeriö, Poliisihallitus

Keskusrikospoliisi
poliisi.fi